

'Groene infectiepreventie'

in de langdurige zorg

(BIJLAGE)

Met behulp van landelijke richtlijnen, informatie vanuit de industrie en ervaringen vanuit het werkveld, op zoek naar ruimte voor duurzaamheidsinitiatieven voor de langdurige zorg

Dit document mag vrijelijk worden vermenigvuldigd en verspreid.

De verwijzingen in dit document naar leveranciers en producten zijn uitsluitend bedoeld als voorbeeld bij de uitvoering van de werkzaamheden. De auteur geeft hierbij aan, geen voorkeur voor een bepaald product of firma uit te spreken en zich ervan bewust te zijn, dat meerdere leveranciers gelijkwaardige producten op de markt brengen, die in dit document niet zijn genoemd. Daarom mag dit document niet worden gebruikt als reclamemateriaal voor een bepaald product, maar dient uitsluitend gebruikt te worden als onderbouwing van de mogelijkheden voor het leveren van duurzame zorg in verpleeg-, verzorgingshuizen en thuiszorg.

Mari van der Most

20 maart 2023

Versie 1

BIJLAGE: DUURZAAMHEIDSINITIATIEVEN BINNEN EEN VERPLEEGHUIS

Wanneer ben ik duurzaam bezig?

Duurzaamheid kent meerdere categorieën

1. *De grondstof van een product is van natuurlijk materiaal, wordt op biologisch verantwoorde manier geteeld, of grondstof is van gerecyclede materiaal.*
2. *Categorie 1 + het product wordt meer dan één keer (= duurzaam) gebruikt.*
3. *Categorie 1 + het product kan na gebruik als afval op natuurlijke wijze worden afgebroken of gerecycled.*
4. *Categorie 1 + categorie 2 + categorie 3*

Bij de aanschaf van een product afvragen:

Waarvan is het product gemaakt, hoeveel energie heeft het gekost, waarvoor ga ik het product gebruiken (éénmalig of meermalig) en wat gebeurt er met het afval?

1. Persoonlijke hygiëne medewerker

Handhygiëne

- Voorkom verspilling van water, zeep en handdoekjes
- Gebruik bij voorkeur natuurlijk afbreekbare of gerecyclede handdoekjes
- Handdrogers op elektriciteit of batterijen zijn niet duurzaam
- Gebruik milieubewuste **bedrijfskleding!**
- Gebruik bij voorkeur handschoenen van natuurlijk materiaal of biologisch afbreekbare handschoenen
- Gebruik alléén handschoenen als dat conform protocollering wordt geadviseerd!

2. Persoonlijke hygiëne cliënt

- Voorkom verspilling van water, zeep, washandjes en handdoeken
- **Verzorgend wassen** is minder belastend voor cliënten, en ook beter voor de huid. Kan gemakkelijk op bed gedaan worden, is minder tijdrovend, dus heeft het ook voordelen voor zorgmedewerkers. Er wordt geen was/douchewater gebruikt dus is het ook duurzamer.

3. Omgaan met gebruikte naalden en excreta

Toilet papier

- Een goede eerste stap om duurzamer te worden, is gebruik te maken van gerecyclede wc-papier. Toilet papier dat is gemaakt van gerecyclede papier, veroorzaakt maar liefst 74% minder luchtvervuiling.
- De tweede stap in de goede richting is om te kiezen voor papier dat gebleekt is zonder chemicaliën. Let daarbij goed op de milieulabels met de inkoop van wc-papier
- Gebruik bij voorkeur toilet papier dat gemakkelijk oplost in het riool

Pospoeler (niet duurzaam)

Voor gebruik pospoeler heb je nodig:

- Handschoenen
- Véél water voor wassen en spoelen
- Véél elektriciteit voor verwarming en pomp
- Chemicaliën voor wassen
- Afval in rioolsysteem

Vermaler (redelijk duurzaam)

Voor gebruik vermaler heb je nodig:

- Handschoenen
- Gebruikt minder water en elektriciteit dan een pospoeler
- Po's en urinalen van organische materiaal
- Afval in rioolsysteem
- Absorptiemateriaal in po of urinaal niet afbreekbaar in milieu
- Vezels vermalen po's en urinalen geven vaak belemmeringen in riool waterzuivering

Pozakken (redelijk tot goed duurzaam)

Voor gebruik pozakken heb je nodig:

- Handschoenen
- Po-zakken worden gemaakt van gerecyclede materiaal [DispoCare - Gebruiksaanwijzingen](#)
- Er wordt geen gebruik gemaakt van water en elektriciteit
- Er wordt geen gebruik gemaakt van riool
- Po-zakken met inhoud komen terecht in het restafval (onderzoek naar recycling loopt)

4. Omgang/opslag medicatie en medische(steriele) hulpmiddelen

- In de zorg heb je te maken met uiteenlopende vormen van (schadelijk)afval. Door faeces en urine al direct bij de bron te scheiden komen restanten van antibiotica en cytostatica niet in het afvalrioolwater. Hulpmiddelen voor deze procedure zijn de disposable pozak/ plaszak of braakzak met absorptie materiaal.(zie 3)
- Ook tijdens de opslag kunnen we de duurzaamheidsfactor laten meespelen, door van de groep gevaarlijke stoffen (medicijnen, antibiotica en chemisch middelen) de voorraden beperkt en beheersbaar te houden. Voorkomen moet worden dat deze stoffen

BIJLAGE: DUURZAAMHEIDSMATERIELEN BINNEN EEN VERPLEEGHUIS

naderhand, ongebruikt vanwege bijvoorbeeld een verlopen gebruiksdatum, worden weggegooid en op een of andere manier weer in het milieu terecht komen.

5. Hygiëne maatregelen keuken/pantry

- In de zorg heb je te maken met uiteenlopende vormen van (schadelijk)afval. Het is belangrijk om goed op te letten als je verpakkingen, restafval of groenafval weggooit.
- Probeer het afval zo vroeg mogelijk in het afvoerproces te scheiden. Gebruik afvalcontainers zonder handbediening, maar met deksel
- Gebruik digitale afvallijstjes. Door minder papier te gebruiken wordt het milieu minder belast.

6. Hygiëne maatregelen in huis- en cliëntenkamers, sanitair, spoel- en schoonmaakkruimtes

Milieubewust reinigen, hoe doe je dat?

Milieubewust reinigen begint met een keuze:

1. Droge reiniging of natte reiniging?
2. Zijn chemicaliën noodzakelijk?
3. Welke hulpmiddelen zijn nodig?
4. Zijn beschermingsmiddelen nodig?

Droge reiniging

- Droog stof wegnemen met een stofdoek, gemaakt van natuurproducten (bijvoorbeeld katoen) is een zeer milieuvriendelijke manier van reinigen.
- Zodra we de natuurlijke stofdoeken vervangen door kunstvezel of microvezel doeken wordt het droge reinigingsproces minder duurzaam.

Natte reiniging

- Uitgangspunt is het doel van schoonmaak (kwaliteit + duurzaamheid) bereiken zonder gebruik te maken van milieuvriendelijke materialen en/of chemische reinigingsmiddelen.

Duurzame alternatieven natte reiniging:

1. Toiletten reinigen zonder het gebruik te maken van milieubelastende reinigingsmiddelen. (De **BubbleFlush van Wecoline**)
<https://www.cleantotaal.nl/artikelen/bubbleflush-toiletreiniging-zonder-chemie>

2. Reinigen met natte/ droge stoom:
 - Het reinigen met stoom heeft qua duurzaamheid het voordeel dat men nooit meer moet overwegen welk reinigingsproduct al dan niet geschikt is. Het reinigen gebeurt alleen door middel van de hete waterdamp, zonder chemicaliën en schoonmaakmiddelen

Desinfectie kent 2 belangrijke basisregels:

1. Desinfectie is geïndiceerd als reinigen onvoldoende resultaat oplevert en het risico tot besmetting niet wordt uitgesloten (meestal protocolair geregeld)
In de zorg mogen alleen chemische desinfectiemiddelen worden gebruikt als ze door het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgbi) zijn goedgekeurd op de werking en veilig zijn voor mens, dier en milieu. Indien een middel is goedgekeurd is dit zichtbaar met een N nummer, (bijvoorbeeld met [Nxxxxx]) op het etiket. <https://www.ctgbi.nl/>
- 2.

Desinfectie

Gebruik desinfectantia op basis van waterstofperoxide (H₂O₂), melkzuur (C₃H₆O₃), citroenzuur (C₆H₈O₇) of combinaties hiervan.

Duurzame alternatieven voor desinfectie

1. Desinfecteren met droge stoom
<https://innouibv.nl/stoomreiniging/>
2. Desinfecteren met ultravioletlicht van type C
<https://www.vouwc.nl/hoe-veilig-is-werken-met-uvc/>

7. Wasgoedverwerking

Blijf je in de wasserij steeds afvragen:

- Kan het met minder water?
- Kan het met minder elektriciteit?
- Kan het met minder chemicaliën?
- Zijn er alternatieven?

Duurzame alternatieven:

1. Keuze van apparatuur;
2. Keuze van wasproducten
3. Drogen zonder droger is duurzamer.
4. Een duurzamer alternatief is textieldesinfectie m.b.v. een stoom.
5. Een duurzamer alternatief is textieldesinfectie m.b.v. een UVC.

8. Afvalverwerking

- Voorkom dat het afval vanuit de instelling in een verkeerde afvalstroom terecht komt.
- Instelling dient faciliteiten aan te rijken om afvalstromen aan het begin van de afvalstroom te scheiden binnen de instelling. De aspecten van afvalverwerking meenemen in de aanschaf van nieuwe apparatuur en materialen of bij het veranderen van processen (zoals reinigen en desinfecteren).